

## Fransen bieden het hoofd aan een Amerikaanse invasie!



De Europese rivierkreeft (er zijn meerdere soorten) legt in Europa langzaam maar zeker het loodje tegen de Amerikaanse rivierkreeft (ook weer meerdere soorten). Deze snel voortplantende Amerikaan is hier twee eeuwen geleden uitgezet, omdat de adel graag een écrevisse oppeuzelt en dan niet wil misgrijpen.

De 'yankee-exoot' is weliswaar agressiever dan zijn Europese collega, maar dat is niet de voornaamste reden voor zijn superioriteit. Nee, met de Amerikaanse rivierkreeft werd ook de kreeftenpest geïmporteerd. Zelf is de Amerikaan niet gevoelig voor deze schimmel, maar zijn Europese soortgenoot juist wel. Het heeft even geduurd, maar nu ziet men de Amerikaanse crayfish als een plaag in Europa. Dus is er een paar jaar geleden een beschermingsprogramma met het uitzetten van gekweekte Europese kreeftjes opgezet. Laat, dat wel.

### Wegvangen van rivierkreeften

Vanaf 2012 zijn er in Nederland in het kader van de bescherming van de oorspronkelijke rivierbewoners, Europese rivierkreeften gekweekt en in de daarop volgende jaren uitgezet. Ze werden eerst in Gelderland en later bijvoorbeeld ook in Limburg in het water losgelaten, maar tot nu toe lijkt het geen succes. In Frankrijk kennen ze al lang een andere, heel praktische beschermingsmethode: de Amerikaanse rivierkreeft wordt massaal gevangen en opgegeten. Soms worden er in Franse regio's speciale dagen voor vastgesteld, maar op andere plekken mag er de hele zomer op worden gevestigd en naar visvergunningen wordt dan even niet gekeken. De manier van vissen zoals dat in Frankrijk wordt gedaan, is heel eenvoudig. Neem een breed opvallend netje aan een touwtje, zet op de bodem van dat netje een stukje forel vast of een ansjovisje en werp het in het water. Dan is het gewoon wachten tot een kreeft zich erin scharrelt. Hebbes!

### Diverse soorten

De kans dat je een Amerikaanse treft is het grootst. Mocht je een Europese vangen, dan moet je die natuurlijk direct weer terugzetten. Het verschil zie je vooral aan de kleur. De Europese soort is wat lichter van kleur. Je hebt overigens meerdere soorten Amerikaanse rivierkreeften in Nederland: de

rode, de gestreepte, de geknobbelde en de gevlekte en dan nog de Californische. Ze zijn 'here to stay', zo lijkt het. Een andere indringer in de lage landen is de Turkse rivierkreeft, maar dat is ook een Europese soort en heeft eveneens last van de door de Amerikanen meegevoerde schimmel. Er is verder nog de marmerkreeft die in onze wateren leeft. Het diertje is het vermelden waard omdat er tot op heden geen mannelijke exemplaren van zijn gevonden. Het is eigenlijk een aquariumdier, maar wordt ook in de open lucht aangetroffen en kan de winter goed doorkomen. Voor de vermeerdering hebben ze aan zichzelf genoeg doordat ze aan maagdelijke voortplanting doen (parthenogenese). Voor kreeften een unieke strategie.

## Bisque

En, vroegen we aan een van de organisatoren van de kreeftenvisdag in Frankrijk, worden ze dan na de vangst levend gekookt? Verschrikt keek hij ons aan. "Mais non!" Maar hoe dan wel? "We verdoven ze door eerst de kop er af te trekken en ze dan pas in het hete water te laten vallen." Hoe ruw dit ook klinkt, het is waarschijnlijk de meest pijnloze methode. Alleen de staart en het vlees in de scharen is goed te eten. Maar de rest niet weg gooien, waarschuwt onze Franse visser. Die moet worden gebruikt voor een soep, de beroemde Franse bisque. Het basisrecept daarvoor is simpel. Kraak de schoongespoelde schalen en koppen en bak ze even aan, blus af met cognac of pastis. Fruit vervolgens groente met kruiden (haal de hele Franse groentetuin maar leeg). Laat dat bij elkaar een paar uur trekken in water tegen de kook aan en pers vervolgens alles door een zeef, eventueel binden met room en klaar. Bedenk daarbij hoe nuttig dit allemaal is in de strijd tegen de Amerikaanse overheersing in de Europese kreekjes en elke hap smaakt lekkerder en lekkerder

### Burgerpot

De oorsprong van de benaming voor dit schaaldier ligt in een taal die werd gesproken ver voor de Germanen zich in onze contreien vestigden. Zowel het Nederlandse kreeft als het Franse *écrevisse* zijn op die oervorm terug te voeren. Het Engelse (Amerikaanse) crayfish is ontleend aan het Oudfranse *crevice*. Al snel werd het laatste deel van het woord gewijzigd in *-fish*, want het diertje zwemt in het water en dan moet het wel een fish zijn. Tot enkele eeuwen geleden was de rivierkreeft een welkome aanvulling op de burgerpot. Het was een ware lekkernij. Constantijn Huygens junior schreef in 1696 in zijn dagboek dat hij wel bijzonder goed was verwend met 'seer schoone rivier-creeften, grooter als ick ooyt gegeten hadde.'

In Frankrijk worden ter bescherming van de Europese rivierkreeft visserijdagen georganiseerd.

Bronvermelding: Dit stuk is gepubliceerd in de Visionair van December 2015 en foto en schrift is gemaakt door Frans Collignon.